

Rozvíjame predškolačka hrami spoločenských hier

Mgr. Daniela Kováčiková

Hra je najdôležitejšia činnosť pre deti predškolského veku. K hre deti netreba nútiť, sami ju vyhľadávajú a dokážu pri hre stráviť väčšinu času dňa. Hra má však veľký význam aj z hľadiska vývinu dieťaťa. Cez hru si totiž deti prirodzene trénujú svoje zručnosti (pohybové, sociálne, poznávacie), osvojujú si sociálne role (hra na rodinu, hra na učiteľku a žiakov), ventilujú emócie (hra má aj terapeutický význam).

Hra môže slúžiť aj na tréning predškolských schopností a zručností, ktoré sú dôležité pri nástupe do školy. Keďže deti sa radi hrajú, cez vhodne zvolenú hru ich môžeme rozvíjať aj v takej oblasti činností, ktoré nemajú práve radi (kreslenie, počítanie a pod.).

Z hľadiska školskej spôsobilosti/zrelosti sú dôležité nasledovné schopnosti/zručnosti:

- **pozornosť** - dieťa je schopné vydržať pri činnosti aspoň 20 minút, v škôlke pri činnosti počúva pani učiteľku, neodbieha od činnosti, dokáže obsedieť,
- **predmatematické zručnosti** – vymenuje číselný rad aspoň do 10, dokáže správne spočítať prvky do 6, chápe pojmy viac/menej, najviac/najmenej, prvý/druhý/tretí../posledný,
- **zrkadlová pripravenosť na čítanie** – všíma si a rozlišuje detaily, rozlíši zrkadlovo obrátené tvary,
- **rečové schopnosti** – chápe obsah krátkej rozprávky, rozumie bežným pokynom, rozpráva gramaticky správne, výslovnosť má čistú, tvorí rozvinuté vety,
- **grafomotorické zručnosti** – správne drží ceruzku, línie kresby sú plynulé, rovné, dokáže nakresliť jednoduché tvary a oblúčky,
- **sociálne a emocionálne zručnosti** – rešpektuje učiteľku, primerane komunikuje s vrstovníkmi, je priateľské k ľuďom, zvláda aj krátku frustráciu (napr. že niečo, čo chce, nemôže dostať), zvláda nepríjemné emócie bez prejavov agresivity.

Potrebné školské zručnosti sa dajú rozvíjať aj prostredníctvom spoločenských hier. Všetky odporúčané hry sú určené pre deti od 5. r., ale zabavia sa aj staršie deti, prípadne celá rodina. Dajú sa ľahko zohnať v hračkárstvach alebo internetových obchodoch so spoločenskými hrami.

Pripravenosť na matematiku

Človeče, nehnevaj sa - táto najznámejšia spoločenská hra pomáha rozvíjať predmatematické predstavy (pripravenosť na matematiku) – ovládanie číselného radu, odhad počtu a i. Výborne sa pri nej trénuje predstava počtu do 6 (počet bodiek na kocke), čo je jedna zo základných zručností školskej zrelosti/ spôsobilosti. Pri tejto hre si však dajte pozor na súťaživosť, hra má naozaj potenciál vzbudzovať v hráčoch hnev. Aby ste tomu predišli, môžete upraviť pravidlá tak, že sa hráči nebudú vyhadzovať (kludne môžu spolu zostať na jednom políčku). Na hru stačí klasická doska s panáčkami, ale existujú aj veselé alternatívy.

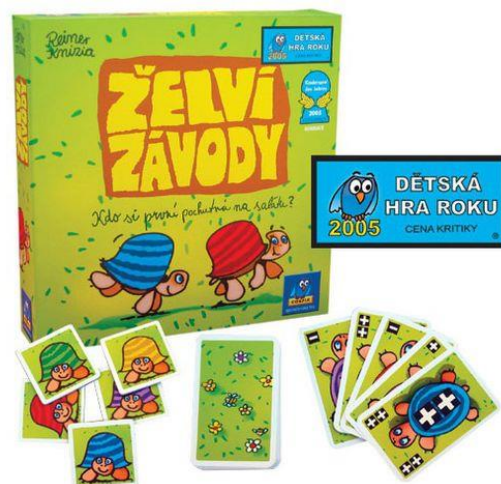
Zdroj: jurkomafilipa.sk, originalnehracky.sk, alza.sk, veselekostky.cz

Cink (Piatnik) – rýchla postrehová hra, ktorá trénuje počítanie do 5. Námetom hry je ovocný šalát. Vykladajú sa karty s ovocím (banány, jahody, slivky a citróny) s rôznym počtom na kartách. Úlohou hráča je čo najrýchlejšie siahnuť po zvončeku vtedy, keď je vyložených presne 5 kusov ovocia z jedného druhu. Hráč vtedy získa všetky karty v odkladacej kôpke. Cieľom je získať čo najviac kariet.

Zdroj: mall.sk

Korytnačie závody (Corfix) – v hre ide o súťaž korytnačiek (kto sa prvý dostane k šalátu v cieľi). Hráč môže posunúť svoju korytnačku len podľa symbolov na kartách (o jedno/dve políčka dopredu alebo dozadu), korytnačky sa však môžu zviazať aj na pancieri inej korytnačky. Aby to bolo zábavnejšie, hráči okrem svojej korytnačky nevedia, ktorým hráčom patria ostatné korytnačky. Hra rozvíja pozornosť, schopnosť plánovať, matematické predstavy, chápanie pojmov „o 1/ o 2 viac“, „o 1/ o 2 menej“ a pod.).

Zdroj: svet-her.cz, mall.sk

Zdroj: obchod.corfix.cz

Trénuje sa pri nej aj pracovná výdrž, hra trvá 20 minút, čo je doba sústredenia, ktorú by mal predškolač zvládnuť.

Dobble 1-2-3 (Blackfire) – táto hra je postrehová, rýchla, zábavná a zároveň rozvíja u predškolača vedomosti o čísliciach, farbách a tvaroch. V plechovej krabičke sa nachádza 55 okrúhlych kariet s farbenými obrázkami.

Na každej karte sa nachádza 8 rôznych symbolov (farebné číslice 1-9 a farebné tvary štvorec, trojuholník, kruh, štvoruholník). Každé dve karty majú vždy jeden obrázok (symbol alebo tvar) rovnaký. Kto ho najrýchlejšie nájde, berie si kartičku. Kto má najviac kartičiek (môžeme tak trénovať aj počítanie, číselný rad), vyhráva.

Zdroj: nomiland.sk

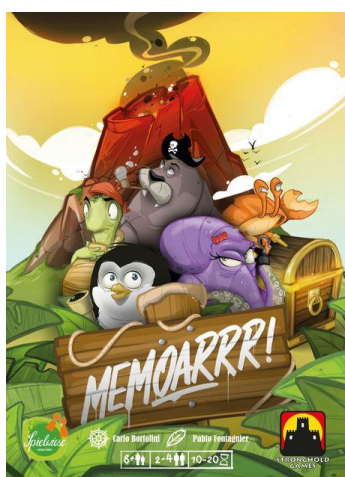
Pozornosť, zraková a sluchová pripravenosť na čítanie

Pexeso – Keď chcete rýchlu, svižnú hru, pri ktorej sú šance detí a dospelých vyrovnané, zvolte si pexeso. Pexeso rozvíja pozornosť, zrakovú pamäť a orientáciu v priestore. Tieto schopnosti sú neskôr veľmi dôležité pri čítaní (osvojovanie si písmen). Keď chcete, aby sa pomocou pexesa dieťa aj niečo nové naučilo, existujú aj varianty vedomostné, napr. anglicko-slovenské pexeso alebo pexesá na rozvíjanie slovnej zásoby (dopravné prostriedky, zvieratá v lese).

Zdroj: mladý-vedec.eu

Keď chcete siahnuť po „modernejšej“ a zábavnejšej (ale aj zložitejšej) verzii spoločenskej hry, ktorá využíva princíp pexesa, existujú zaujímavé alternatívy.

Zdroj: ihrysko.sk

V kartovej hre **Memoarrrr** (Mindok) hľadáte so zvieratkami truhly s pokladmi (rubínmi) na pustom ostrove, ktoré musíte nájsť skôr, ako vybuchne láva zo sopky. Ale pozor, niekedy musíte nájsť rovnaké zvieratká, ale inokedy rovnakú krajinu v pozadí.

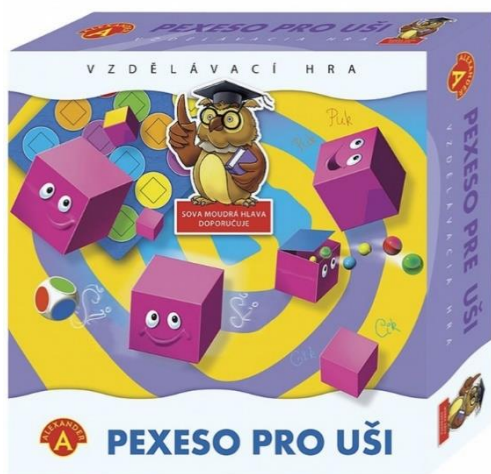
Zdroj: boardgamegeek.com

V hre **Zachráňme rozprávky- Save the treasure of fairy tales** (Pegasus Spiele) vám zraková pamäť pomôže utiecť pred zlým kráľom. Hru robia príťažlivou rozprávkové motívy.

Zdroj: ihrysko.sk

Netradičným variantom je **Pexeso pre uši** (Alexander), v ktorom hráči využívajú hlavne sluch a sluchovú pamäť. Hru tvoria kocky, ktoré pri zatrasení vydávajú zvuky (vždy dve vydávajú rovnaký zvuk).

Každá kocka je zo

spodnej strany označená farbou - kocky s rovnakým zvukom majú rovnaké farby. Trénovanie sluchovej pozornosti a schopnosti rozlišovania zvukov prispieva k sluchovej pripravenosti dieťaťa na čítanie.

Zdroj: nomiland.sk

Brainbox Abeceda (Albi) – Hru tvoria kartičky, na ktorých sú obrázky predmetov začínajúcich sa na určité písmeno (napr. J – jachta, jastrab, jablko, jahody). Dieťa má 10 sekúnd, aby si zapamätalo všetky obrázky (časový limit určujú presýpacie hodiny). Po tomto limite sa karta obráti a dieťa hodí kockou. Na druhej strane karty je 6 otázok. Podľa toho, aké číslo je na hodenej kocky, ďalší hráč mu prečíta otázku (napr. hodil 2, tak hráč prečíta otázku č. 2: Koľko okienok vidno na jachte?). Odpoveď hráča súper skontroluje na obrázku a keď hráč odpovedal správne, zoberie si kartu. Vyhráva ten, čo má najviac kariet.

Hra trénuje nielen pamäť, ale aj sluchové rozlišovanie tým, že k príslušným písmenám sú uvedené obrázky predmetov, ktoré začínajú na rovnakú hlásku. Aby sa dieťa mohlo bez ťažkostí naučiť abecedu v škole, malo by vedieť určiť podľa sluchu prvú hlásku v slove (napr. na čo začína slovo „dom“ – D).

Zdroj: heureka.sk

Dobble (Blackfire) – je zábavná, rýchla hra na postreh, rozvíja zrakovú pozornosť a schopnosť rozlišovania detailov. Hra baví aj dospelých.

Hru tvoria kartičky s obrázkami, kde hráči majú nájsť dvojicu rovnakých obrázkov. Má viaceré varianty, pre predškolákov odporúčame Dobble ZOO alebo Dobble Kids.

Zdroj: alza.sk, ihrysko.sk

Cortex (Albi) – postrehová hra, ktorá rozvíja aj logické myslenie, matematický úsudok (odhad počtu), orientáciu v priestore (vpravo/vľavo), rozlišovanie detailov. Hru tvoria kartičky s jednoduchými úlohami, a ten, kto úlohu najrýchlejšie vyrieši, si kartičku zoberie (záleží aj na rýchlosti postrehu).

Zaujímavé sú hmatové úlohy (kartičky majú vypuklý reliéf, hráč má podľa hmatu rozpoznať zobrazený predmet).

Pre predškolákov sú určené hry Cortex Kids (fialová krabica) a Cortex Kids 2 (tmavozelená krabica).

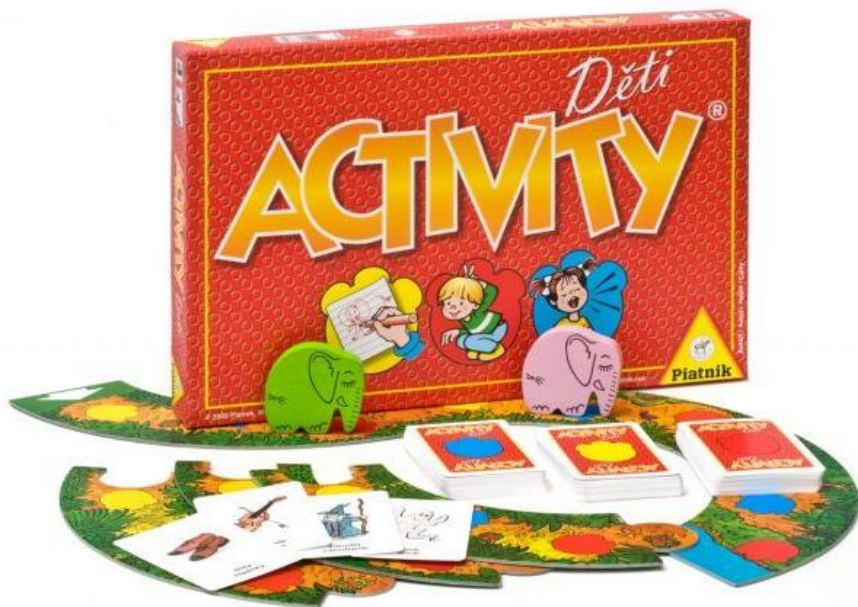
Zdroj: hej.sk, mall.sk

Rečová pripravenosť, vyjadrovacie schopnosti

Activity pre deti (Piatnik) – Hra rozvíja komunikačné schopnosti a slovnú zásobu predškolských detí. Je zábavná, interaktívna, využíva fantáziu, ale aj grafomotorické zručnosti.

V hre súťažia dve skupiny detí. Jeden hráč zo skupiny si vyberie kartu s obrázkom. Jeho úlohou je skupine vysvetliť, nakresliť alebo predviesť pantomímou to, čo je na obrázku bez toho, aby to priamo pomenoval. Na obrázkoch sú predmety, zvieratá, povolania, činnosti, farby, prídavné mená.

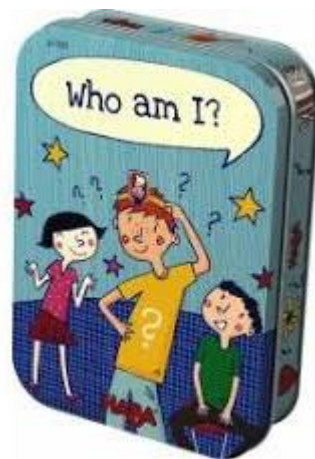
Ak skupina uhádne pojem na obrázku, môže posunúť svojho slona na hernom pláne. Vyhráva tá skupina, ktorej slon prvý dorazí do cieľa.

Zdroj: ihrysko.sk

Podobný princíp hádania využíva hra **Who am I?** (Haba) – Kto alebo čo som? Hráč si nasadí na hlavu magnetickú čelenku. Magnetom sa k čelenke prichytí jedna z kariet tak, aby hráč nevidel, čo je na nej zobrazené (obrázok vidia len ostatní hráči). Pomocou otázok sa snaží od ostatných hráčov zistiť, kto alebo čo je. Ak uhádne, získava bod. Na

Zdroj: ihrysko.sk

obrázkoch sú predmety, zvieratká, povolania a i. Hra rozvíja komunikačné, vyjadrovacie schopnosti ako aj logické myslenie.

Náš tip: Môžete si vymyslieť aj vlastné pojmy a napísať ich na samolepiaci papierik z bločku. Odporúčame začať s rozprávkovými postavičkami, ktoré dieťa pozná (Shrek, Popoluška, Mickey Mouse...). Spočiatku je dieťaťu potrebné našepkať otázky (Som muž? Som vec? Som rozprávková bytosť?).

Zdroj: stolove-hry. heureka.sk

Hráč odhalí kartu s obrázkom (napr. pláž) a vtedy sa zapne bomba stisnutím tlačidla. Hráč musí čo najrýchlejšie povedať slovo, ktoré má spojitosť s obrázkom (napr. piesok). Ak je správne, odovzdá bombu ďalšiemu hráčovi. Hráči sa striedajú dovtedy, kým bomba nevybuchne. Ten, komu bomba vybuchne, si musí kartu nechať. Nik nevie predvídať, kedy vybuchne (interval sa mení v rozmedzí 10-60 s.), čo zvyšuje napínavosť hry. Vyhráva ten, kto má na konci hry najmenej kariet.

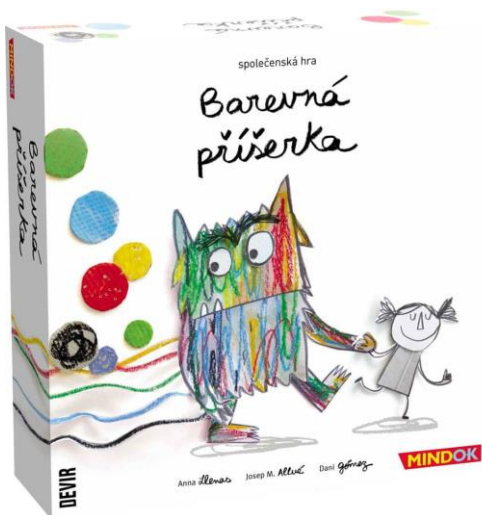
Zdroj: albi.sk

Rozvíja aj vzájomnú komunikáciu a spoznávanie sa medzi deťmi a rodičmi. Hra je rozdelená na tri časti: 1. *Rozprávaj* – vzájomné spoznávanie sa, komunikácia, 2. *Pozerať sa* – zameraná na pozornosť a zapamätanie, 3. *Spoznávanie sveta okolo nás* - praktické otázky z rôznych životných situácií, náučné úlohy. Hra je ideálna na dlhé cesty autom. Oceňujeme, že bola vytvorená v spolupráci s odborníkmi (psychológom, špec. pedagógom a logopédom).

Povedačky na cesty s predškolkami KVÍDO (Albi) – hra obsahuje 42 kartičiek spojených karabínkou s rôznymi otázkami a úlohami (250 otázok a 40 obrázkov), súčasťou balenia je aj zmazateľná fixka na grafomotorické úlohy. Rozvíja postreh, rečové schopnosti, vedomosti, matematický a logický úsudok, grafomotorické zručnosti (na kartách deti majú dokresliť obrázok).

Emocionálna pripravenosť

Emocionálna zrelosť znamená, že dieťa pomenovať čo cíti a vie sa primerane vyrovnávať s nepríjemnými pocitmi (t.j. napr. bez agresívnych prejavov). Práve na emocionálnu zrelosť je zameraná hra **Barevná príšerka** (Mindok).

Vystupuje v nej príšerka, ktorá sa zobudila a lomcuje v nej viacero pocitov, v ktorých sa nevie vyznať. Každý pocit má nejakú farbu (žlté šťastie, čierny strach, červený hnev, zelený pokoj, ružová láska, modrý smútok). Keďže sú v príšerke pocity zmiešané, tak je farebná. Prichádza jej na pomoc malé dievčatko, s ktorým môže pocity správne roztriediť a „upratať“. Hádza sa kockou a príšerka postupuje po hracej doske, kde sú políčka s farebne zobrazenými pocitmi. Keď sa ocitne na políčku s určitou emóciou, úlohou hráča je

povedať, čo u neho spôsobuje danú emóciu/pocit (môže to byť príhoda, vec, spomienka, situácia atď.). Keď to správne opíše, dostane žetón danej emócie, ktorý má umiestniť do správnej fľaštičky v sklade pocitov (musí nájsť fľaštičku rovnakej farby ako je pocit).

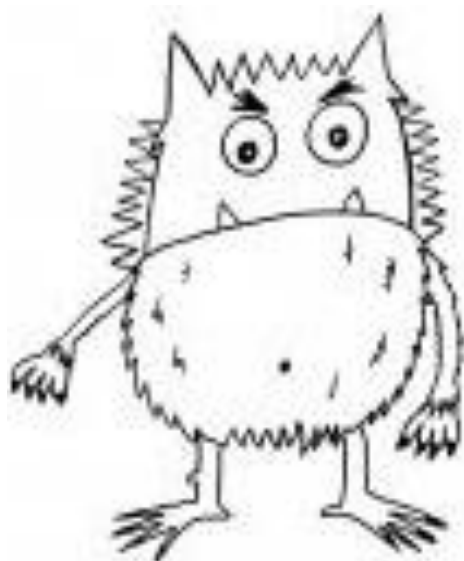
Cieľom je získať spoločným úsilím päť žetónov s emóciami a dostať ich do správnych fľaštičiek. Môže sa stať však, že hráč otočí nesprávnu farebnú fľaštičku (=zmes pocitov), vtedy musí žetón vrátiť na hraciu plochu. Ak sa hráčom podarí umiestniť všetkých päť žetónov skôr ako sa odhalia tri fľaštičky so zmiešanými pocitmi, vyhrávajú.

Hra pomáha deťom uvedomiť si a popísať svoje pocity. Dospelý má zase možnosť pomocou hry nahliadnuť do detskej duše a dozvedieť sa, z čoho má dieťa strach, radosť, kedy cíti hnev, smútok a pod. V priebehu hry sa dá hovoriť o situáciách, ktoré v nás vyvolávajú nepríjemné emócie a rozobrať si ich (čo môžem urobiť, keď som nahnevaný/smutný a i.)

Náš tip: Po skončení hry si dieťa môže nakresliť vlastnú príšerku a vyfarbiť si ju podľa aktuálnych pocitov. Povzbudíme tak kreativitu a sebavyjadrenie dieťaťa, úloha motivuje ku kresleniu aj deti, ktoré nemajú kreslenie v láske (lebo príšerka nemusí byť uhladene pekná, práveže sa oceňujú aj kostrbaté línie, čarbavé vyfarbenie a pod.).

Zhrnutie

Rozvíjaná schopnosť/zručnosť	Odporúčaná hra
Pozornosť (schopnosť koncentrácie, pracovná výdrž)	Všetky hry, z nich najmä postrehové (Cink, Dobble, Cortex) a pamäťové (Pexeso, Memoarr, Zachráňme rozprávky, Brainbox Abeceda).
Pripravenosť na matematiku (počtové operácie do 6, číselný rad)	<ul style="list-style-type: none"> • Človeče, nehnevaj sa • Korytnačie závody • Cink • Dobble 1-2-3 • Cortex • Povedačky na cesty s predškólákmi KVÍDO
Zraková pripravenosť na čítanie (rozlišovanie detailov, zraková pozornosť a pamäť)	<ul style="list-style-type: none"> • Pexeso • Memoarr, • Zachráňme rozprávky • Brainbox – Abeceda • Dobble kids/zoo
Sluchová pripravenosť na čítanie (rozlišovanie zvukov, sluchová pozornosť a pamäť)	<ul style="list-style-type: none"> • Pexeso pre uši • Brainbox – Abeceda
Pripravenosť na písanie (grafomotorické zručnosti)	<ul style="list-style-type: none"> • Povedačky na cesty s predškólákmi KVÍDO • Activity pre deti
Pripravenosť v rečovej oblasti (rozvinuté vyjadrovacie schopnosti, slovná zásoba, porozumenie textom)	<ul style="list-style-type: none"> • Pexeso na určitú tému (lesné zvieratá, dopravné prostriedky...) • Activity pre deti • Who am I? (Kto/čo som?) • Povedačky na cesty s predškólákmi KVÍDO
Vedomosti (rozhlľad, poznatky o svete okolo nás)	<ul style="list-style-type: none"> • Povedačky na cesty s predškólákmi KVÍDO
Sociálna a emocionálna zrelosť (zvládanie záťaže, zvládanie emócií)	<ul style="list-style-type: none"> • Povedačky na cesty s predškólákmi KVÍDO • Barevná príšerka